

Csoóri Sándor emléke előtt tisztelegve*

(Részlet)

Csoóri Sándortól ... félegális összejöveteleken azt tanultuk meg, hogyan szabadulhatunk meg félelmeinktől, a körénk húzott mesterséges határoktól, melyekkel életünket szabdalta fel az akkori uralkodó politikai ideológia. No meg azt, hogyan kell felszámolnunk magunkban a hatalom által megszabott cenzúra és öncenzúra korlátjait. Hogyan kell a ránk kényszerített szorongást legyőzve megteremteni magunkban azt a felelősségérzetet, amely képes kitörni az egyszemélyűvé zsugorított világ (törődjön mindenki a maga dolgával, másokkal meg majd törődik a mindenható párt és annak fogadott gyermeke az államhatalom) önzésének zsákutcájából. Sokan közülünk akkor tanulták meg, hogy a szentnek hitt „én-tudat” mellé oda helyezhető a felelősen vállalt „mi-tudat” beláthatatlan és felmérhetetlen dimenzióival, vagyis a szolidaritással, a sorsközösség-vállalással s a nemzeti összetartozás-tudatból fakadó tenni akarással.

... Olyan dolgokra tanított bennünket, hogy minden egészséges

lelkű fiatalember életébe ott kell, hogy munkálkodjon a tenni akarás, maga és övéi sorsának jobbrafordulásáért, a jelenben tapasztalható gyarlóságok, bűnök, hibák kijavításának szándékával. Hogy ez, a nemes értelemben vett tetrekészség a mi természetes állapotunk, nem pedig a körülmények által sugallt cinikus közömbösség vagy akár a passzív beletörődés. Csoóri gondolatai úgy neveltek bennünket, hogy általuk a való világ sebeire, egy nép lelkének fájdmájára ismerhettünk rá – sokszor saját történelmi sorsunkon keresztül is. Sokáig sorolhatnám a korosztályom béli fiatalok – ... egykori beszélgetés hallgatóinak – neveit, akik közül ma sokan az ország magasabb szellemi-politikai régióiba emelkedve tesznek, mert tenni vágnak egy nép egy (a saját tudatunkban nem csonkítva kezelt) nemzet jövőjének

jobbra fordulásáért. Csoóri Sándor léleknevelő ténykedésének egyik legfontosabb része ugyanis épp az volt, hogy ismerjük fel, a körülötünk lévő világ valóságos arculata nem az az önmagából kifordított torzkép, amellyel nap mint nap találkozunk s szembesülnünk kell. ... S ha egyszer ez a felismerés már megszületett bennünk, akkor lelkiismeretbeli kötelességünkkel kell válnia annak, hogy akarjunk is tenni valamit azért, hogy a világ megváltozzék és újra a maga természetes szépségében ragyogjon... Arra sarkalt minket, hogy ezt a változást ne az erőszak, hanem a „szellem napvilágának” erejével vigyük végbe, mert szellem vagy mondhatnám inkább így, lélek nélkül nem létezhet egészséges nép, mert lelkével együtt elveszti öntudatát, múltját, történelmét és ezzel együtt jövőjét is.

DR. MOLNÁR IMRE szociológus, történész, diplomata, 2015 ősze óta a Pozsonyi Magyar Intézet igazgatója. Az ELTE BTK-n szerezte meg az egyetemi doktori (1994), és kandidátusi (1998) fokozatot. Több, a szlovákiai magyarság történelmével és a lengyel-magyar történelmi kapcsolatokkal foglalkozó cikk, tanulmány és könyv szerzője, szerkesztője. Kutatási eredményeit a magyar nyelven kívül, lengyelül, szlovákul, németül és angolul is publikálta.

* Első megjelenése a Felvidéki magyarok folyóirat 2016/3. online számában.